

บันทึก

เรื่อง สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ ขอรับพระราชทานคืนพระราชมรดก ซึ่งเป็นพระราชสมบัติส่วนพระองค์ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แจ้งตามมติคณะรัฐมนตรีโดยหนังสือที่ สร. ๐๕๐๓/๙๗๗ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๘ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหา ๓ ข้อเกี่ยวกับเรื่องสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ ขอรับพระราชทานคืนพระราชมรดกซึ่งเป็นพระราชสมบัติส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ

ข้อ ๑ ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ควรจะเป็นทรัพย์สินที่ได้มาในฐานะพระมหากษัตริย์ หลังจากที่ได้อธิปไตยแล้ว แต่ตามหลักฐานที่ปรากฏมีอยู่ว่าเป็นทรัพย์สินของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ก่อนขึ้นครองราชสมบัติเช่นนี้ การที่คณะกรรมการแบ่งแยกทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ถือว่าเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาแบ่งแยกนั้น จะเป็นการถูกต้องเพียงใด

ข้อ ๒ คำชี้ขาดของคณะกรรมการแบ่งแยกทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ซึ่งแต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรีจะต้องถือปฏิบัติตามเพียงใด

ข้อ ๓ หากการพิจารณาเห็นว่า การพิจารณาแบ่งแยกของคณะกรรมการดังกล่าวไม่ถูกต้อง และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะปฏิบัติให้ถูกต้องในกรณีที่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ ทรงร้องขอรับพระราชทานคืน สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ควรปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและหลักฐานต่าง ๆ ตามเอกสารที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สำนักงานพระคลังข้างที่ และสำนักพระราชเลขาธิการได้เสนอต่อที่ประชุม ทั้งได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (นายเสริม วินิจฉัยกุล) ผู้แทนสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (นายชัยประสิทธิ์ สันธานธนา และนายสังศักดิ์ สายสงเคราะห์) ผู้แทนสำนักงานพระคลังข้างที่ (นายอรุณ จันทรางศุ) ผู้แทนสำนักพระราชเลขาธิการ (ม.จ. วงศานุวัติ เทวกุล และนายวิจารณ์ สวัสดิ์เวทิน) แล้ว เรื่องนี้มีข้อเท็จจริง ดังนี้

(๑) ที่ดินริมตรอกสะพานญวน ตำบลสัมพันธวงศ์

(ก) โฉนดเลขที่ ๘๓๗ เนื้อที่ ๑๘๔ ตารางวา ที่ดินแปลงนี้สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ซื้อไว้จากหมื่นไชยภาษาเมื่อ ร.ศ. ๑๑๓ (พ.ศ. ๒๔๓๗) ระบุพระนามผู้ซื้อว่า เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธได้ออกโฉนดเมื่อ

วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๔๖๐ ในพระปรมาภิไธย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้เปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๔๙๙

(ข) โฉนดเลขที่ ๙๒๙ เนื้อที่ ๒๘๖ ตารางวา ที่ดินแปลงนี้ได้มีการออกโฉนดในนามของนายกระแส เมื่อ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ร.ศ. ๑๓๑ (พ.ศ. ๒๔๕๕) นายกระแสโอนขายให้แก่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สันนิษฐานว่าเป็นการโอนขายเพื่อปลดเปลื้องภาระจำนองที่บิดาได้จำนองไว้ ได้เปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

(๒) ที่ดินริมถนนสามเพ็ง หน้าวัดสัมพันธวงศ์ ตำบลสัมพันธวงศ์ โฉนดเลขที่ ๘๒๔ เนื้อที่ ๗๔๒ ตารางวา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ซื้อไว้จากอับดุลหุเซนอิซาไบ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๒๐ แล้วพระราชทานแก่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระยศเป็นเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๔๒๖ ได้ออกโฉนดเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๔๕๕ ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้เปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม

(๓) ที่ดินตำบลบ้านทวาย ริมแม่น้ำเจ้าพระยา จดถนนเจริญกรุง ข้างวัดสุทธิวาราม โฉนด เลขที่ ๑๖๘๑ เนื้อที่ ๓๕ ไร่ ๒ งาน ๖๘ ตารางวา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรับซื้อไว้จาก มร.วิลเลียม มุลเลอร์ เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๔๒๖ โดยใช้เงินพระคลังข้างที่ แล้วพระราชทานพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อครั้งดำรงพระยศเป็นเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๔๒๖ ได้ออกโฉนดเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๔๖๐ ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้เปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๔๗๒ ต่อมาได้เปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม

(๔) ที่ดินหลังตึกแถวถนนเจริญกรุง ไตถนนราชวงศ์ โฉนดเลขที่ ๒๒๖๒ เนื้อที่ ๑๓๖ ตารางวา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้งดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ทรงรับจำนอง ภายหลังทรงรับโอนหลุดเป็นสิทธิไว้จากหม่อมชาติเดชอุดม เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๕๖ ได้ออกโฉนดเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๔๖๐ ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้เปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๔๙๙

(๕) ที่ดินริมถนนพระอาทิตย์ หลังวัดชนะสงคราม โฉนดเลขที่ ๑๙๐๘ เนื้อที่ ๑๘๗ ตารางวา ตามหลักฐานที่ตรวจพบในบางแห่งปรากฏว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงรับซื้อไว้จากหม่อมเจ้ารวม ๗ องค์ด้วยกัน แต่ครั้งยังดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อ ร.ศ. ๑๒๕ (พ.ศ. ๒๔๔๙) แต่ในรายงานบางแห่งปรากฏว่า ที่ดินแปลงนี้เป็นพระราชมรดกของสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ออกโฉนดเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๔๗๖ ในนามกรมพระคลังข้างที่ และได้เปลี่ยน

เจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๐๐

(๖) ที่นาตำบลบ้านใหม่ ปากคลองรังสิต ริมแม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดปทุมธานี โฉนดเลขที่ ๔๓๕๓ และโฉนดเลขที่ ๔๓๕๔ ทั้งสองโฉนดนี้มีเนื้อที่รวมกัน ๕๔ ไร่ ๑ งาน ๑๒ ตารางวา ขณะนี้ถูกตัดถนนผ่านเนื้อที่ประมาณ ๑๐ ไร่ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงรับจำนองไว้จากหม่อมแสงเมื่อครั้งดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร เมื่อ ร.ศ. ๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๘) แต่ปรากฏว่าในรายงานบางแห่งว่าเป็นพระราชมรดกของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงได้ออกโฉนดเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๗ ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้เปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗ ตามคำสั่งศาลแพ่ง ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๔๙๕ คดีหมายเลขแดงที่ ๘๑๐ /๒๔๙๕

(๗) ที่ดินตำบลบางเมือง อำเภอเมือง-สมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ออกโฉนดเมื่อตกมาอยู่ในความปกครองของพระคลังข้างที่เป็นคราว ๆ

(ก) โฉนดเลขที่ ๒๙๓๙ โฉนดเลขที่ ๒๙๔๐ โฉนดเลขที่ ๒๙๔๑ และโฉนดเลขที่ ๒๙๙๒ รวม ๔ โฉนด เนื้อที่คงเหลือจากถูกตัดถนน ฯลฯ ๑๘.๒๖ ตารางวา ได้ออกโฉนดในนามสำนักงานพระคลังข้างที่ผู้จัดการพระราชมรดกสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถฯ สามโฉนดแรกเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๗๙ ส่วนโฉนดหลังเมื่อวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๔๘๐ ทั้ง ๔ โฉนดนี้ได้โอนเปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๐๐

(ข) โฉนดเลขที่ ๒๔๔๖ โฉนดเลขที่ ๒๔๔๗ โฉนดเลขที่ ๒๔๔๘ และโฉนดเลขที่ ๓๐๓๙ รวม ๔ โฉนดเนื้อที่ ๘๗๕ ตารางวา ได้ออกโฉนดในนามของกระทรวงการคลัง (ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์) เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๘๔ และได้โอนเปลี่ยนเจ้าของกรรมสิทธิ์มาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๐๑

สำหรับโฉนดเลขที่ ๒๔๔๗ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้ตกลงขายให้แก่เทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการไปแล้ว ขณะนี้กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงทำพระราชพินัยกรรมลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๔๖๒ ตามที่แนบมาพร้อมบันทึกนี้ ความตอนหนึ่งมีว่า “ส่วนทรัพย์สินสมบัติของข้าพเจ้าอย่างอื่นที่เป็นของข้าพเจ้ารับมรดกมาให้ตกเป็นมรดกไปแก่ผู้ที่จะเป็นทายาทกุลเชื้อสายปกครองไว้ในนามของตระกูลนี้ เว้นเสียแต่ถ้าจะมีสิ่งอื่นที่ข้าพเจ้าอยากจะยกให้แก่ผู้ใดก็จะได้กล่าวไว้ในคำสั่งฉบับหน้า”

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

ตามปัญหาข้อ ๑ ที่ถามมาว่า การที่คณะกรรมการแบ่งแยกทรัพย์สินฝ่าย

พระมหากษัตริย์ ถือเอาทรัพย์สินของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงได้มาก่อนขึ้นครองราชสมบัติมาเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ จะเป็นการถูกต้องเพียงใดนั้น เมื่อได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงในเอกสารที่ส่งมาทั้งหมดแล้ว เห็นว่า ที่ดินที่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ ทรงขอรับพระราชทานคิन्नนั้นเดิมแม้จะเป็นที่ดินที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้มาก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติก็ตาม แต่ที่ดินเหล่านี้ได้อยู่ใน”บัญชีส่วนรวม” ที่ดินที่อยู่ในบัญชีส่วนรวมนี้ คณะกรรมการแบ่งแยกทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ในสมัยนั้นได้วางหลักเกณฑ์ไว้แต่เพียงว่า “บัญชีส่วนรวมให้ถือว่าเป็นของพระมหากษัตริย์ นอกจากผู้อื่นพิสูจน์ได้ ก็ให้ตกลงกับกระทรวงการคลัง” คณะกรรมการแบ่งแยกทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์หาได้เอาทรัพย์สินส่วนพระองค์มาเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์โดยเด็ดขาดไม่ โดยยังเปิดโอกาสให้มีการพิสูจน์และตกลงกับกระทรวงการคลังได้ และนับตั้งแต่คณะกรรมการแบ่งแยกทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ได้ทำการแบ่งแยกทรัพย์สินนั้นมาแล้ว จนเวลาล่วงเลยมาประมาณยี่สิบปีเศษ ก็ไม่มีผู้ใดมาทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง เพื่อขอแก้ไขให้เป็นอย่างอื่น ต่อมาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จึงได้ดำเนินการให้ที่ดินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยใช้ชื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นเจ้าของในโฉนด ฉะนั้นที่ดินเหล่านี้ จึงตกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์หมดแล้ว

ส่วนตามปัญหาข้อ ๓ นั้น ถ้าสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เห็นว่าการพิจารณาที่แล้งมาไม่ถูกต้อง และมีความประสงค์จะโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใด ก็ควรดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ให้มีบทบัญญัติที่มีความหมายกว้างพอที่จะนำมาใช้บังคับสำหรับกรณีนี้ได้ หรือมิฉะนั้นก็ควรออกกฎหมายพิเศษให้โอนทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามรายการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนั้นให้แก่ผู้หนึ่งผู้ใดเป็นการเฉพาะราย

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๐๘

บันทึกของนายหยุด แสงอุทัย กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕

บันทึก

เรื่อง สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ ขอรับพระราชทานคืนพระราชมรดก ซึ่งเป็นพระราชสมบัติส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ข้าพเจ้าได้ร่วมพิจารณาเรื่องสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ ขอรับพระราชทานคืนพระราชมรดกซึ่งเป็นพระราชสมบัติส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มาตั้งแต่แรกในฐานะกรรมการร่างกฎหมายเพราะเป็นเรื่องสำคัญ แต่ไม่เห็นพ้องด้วยกับการร่างกฎหมายฝ่ายข้างมากโดยอาศัยข้อเท็จจริงและเหตุผลดังต่อไปนี้

(๑) ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับข้อเท็จจริงที่ว่า ที่ดินที่สมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ ขอรับพระราชทานคืนพระราชมรดกนี้เป็นที่ดินที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ได้มาก่อนขึ้นครองราชสมบัติ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ แต่ข้าพเจ้าไม่เห็นพ้องด้วยว่าที่ดินได้ตกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

(๒) ที่ดินที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ได้มาก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัตินี้ เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ เสด็จสวรรคต ที่ดินได้ตกมาเป็นของทายาทซึ่งประกอบด้วยสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ ในฐานะภาคบุตร และบรรดาพระวรราชชายาและพระชายาของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ทุกพระองค์ในฐานะภาคภริยา โดยไม่ต้องโอนโฉนดให้ตกมาเป็นของบุคคลดังกล่าว การโอนโฉนดเป็นแต่เพียงแบบพิธีทางทะเบียน (ดูมาตรา ๑๒๙๒ วรรคสอง) เพื่อให้สามารถจำหน่ายจ่ายโอนต่อไปได้เท่านั้น

(๓) เมื่อที่ดินตกเป็นของสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ พระวรราชชายาและพระชายาดังกล่าวข้างต้น ปัญหาจึงมีว่า ที่ดินได้ตกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์โดยประการใดได้หรือไม่ ข้าพเจ้าเห็นว่าที่ดินยังไม่ตกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์โดยเหตุผลดังต่อไปนี้

(ก) ที่ดินจะตกเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์หรือไม่นั้น ต้องเป็นโดยสภาพของที่ดินนั่นเอง ทั้งนี้เห็นได้จากความในมาตรา ๔ วรรคท้าย ของพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับซึ่งใช้คำว่า ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ หมายความว่า ทรัพย์สินในพระมหากษัตริย์ นอกจากทรัพย์สินส่วนพระองค์และทรัพย์สินส่วนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังกล่าวแล้ว ทรัพย์สินส่วนพระองค์ หมายความว่า ทรัพย์สินที่เป็นของพระมหากษัตริย์อยู่แล้วก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ หรือทรัพย์สินที่รัฐทูลเกล้าฯ ถวาย หรือทรัพย์สินที่ทรงได้มาไม่ว่าในทางใดและเวลาใดนอกจากที่ทรงได้มาในฐานะที่ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้ รวมทั้งดอกผลที่เกิดจากบรรดาทรัพย์สินเหล่านั้นด้วย

ซึ่งเห็นได้ชัดว่า ทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นั้นเป็นโดยลักษณะของการได้มาอย่างเดียว แต่ในเรื่องนี้ปรากฏว่าเป็นทรัพย์สินของสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ พระวรราชชายา และพระชายาเสียแล้ว โดยเป็นทรัพย์สินซึ่งแต่เดิมเป็นทรัพย์สินส่วนพระองค์ของ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ

(ข) เมื่อที่ดินยังคงเป็นของสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ พระวรราชชายาและพระชายาแล้ว ปัญหาที่ว่า สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้กระทำการหนึ่งอย่างใดที่จะให้ที่ดินของเอกชนนี้เป็นของทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้บ้าง มีข้อที่น่าคิดก็คือ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์อาจจะปกครองที่ดินนี้โดยปฏิบัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๘๒ ซึ่งบัญญัติว่า บุคคลใดครอบครองทรัพย์สินของผู้อื่นไว้ด้วยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาสิบปี ถ้าเป็นสังหาริมทรัพย์ได้ครอบครองติดต่อกันเป็นเวลาห้าปีไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นได้กรรมสิทธิ์ แต่เมื่อพิจารณาให้ดีแล้ว จะเห็นได้ว่า สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ไม่ได้มีเจตนาที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สินซึ่งไม่ใช่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ดังจะเห็นได้จากหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการแบ่งแยกทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ในสมัยนั้นได้กำหนดไว้ว่าบัญชีส่วนรวมให้ถือว่าเป็นของพระมหากษัตริย์ นอกจากผู้อื่นพิสูจน์ได้ ก็ให้ตกลงกับกระทรวงการคลังซึ่งแสดงว่าทรัพย์สินของเอกชนซึ่งสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จำแนกไปโดยความผิดพลาดนั้น อาจจะทำความตกลงกับกระทรวงการคลังขอคืนได้เสมอ สุดแต่ว่าข้อเท็จจริงจะปรากฏขึ้นเมื่อใด ในระหว่างนั้นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะถือว่าปกครองที่ดินไปก่อน บัดนี้ก็ปรากฏว่า ความผิดพลาดไปเกิดขึ้นแล้ว และสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ ได้ร้องขอขึ้นมา ก็เท่ากับมาทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง เป็นแต่ไม่มีสิทธิที่จะขอให้โอนให้สมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ พระองค์เดียว แต่จะต้องโอนให้พระวรราชชายาและพระชายาของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ด้วยเท่านั้น

(ค) จริยอยู่ที่ดินสองแปลงได้มีคำสั่งของศาลให้ใส่ชื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นเจ้าของแล้ว แต่ข้าพเจ้าได้ตรวจดูคำสั่งของศาลแล้วปรากฏว่าเป็นกรณีที่ศาลมีคำสั่งตามคำร้องฝ่ายเดียวของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เท่านั้น ซึ่งเป็นแต่เพียงพิธีการให้เปลี่ยนชื่อมาเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินได้เท่านั้น การมีชื่อในโฉนดโดยเจ้าตัวเองไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินอันแท้จริง หากทำให้บุคคลนั้นมีกรรมสิทธิ์ไม่เว้นแต่จะเป็นผู้รับโอนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๙๙ วรรคสอง แต่กรณีนี้ปรากฏว่าสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ยังไม่ได้โอนที่ดินให้แก่ผู้ใด

(ง) ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับกรรมการร่างกฎหมายฝ่ายข้างมากที่ว่าได้มีการดำเนินการจนทรัพย์สินเหล่านั้นทั้งหมดได้ตกมาเป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์แล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ฯ ซึ่งบัญญัติว่า ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๖ ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จะโอนหรือจำหน่ายได้ก็แต่เพื่อประโยชน์แก่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และโดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตหรือเพื่อสาธารณประโยชน์อันได้มีบทกฎหมายให้โอนหรือจำหน่ายได้เท่านั้น จึงนำมาใช้บังคับในเรื่องนี้ไม่ได้เพราะทรัพย์สินนั้นมิได้เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรณีนี้เป็นแต่เพียงพิธีการแก้ไขข้อผิดพลาดให้ถูกต้องเท่านั้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าวแล้ว ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า อาศัยหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการแบ่งแยกทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ได้วางหลักเกณฑ์ กระบวนการคลังจึงทำความตกลงกับผู้รับมรดกอันแท้จริง คือสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ พระวรราชชายา และพระชายาคืนที่ดินให้ไปได้ ถ้าที่ดินนั้นโอนโอนมาเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์แล้วก็โอนโอนกลับให้เป็นของทนายาททุกพระองค์และทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลไม่ควรถือประโยชน์ในการผลิตผลของตนเอง และไม่ควรอาศัยหลักการปกครองปรปักษ์มาใช้ยันกับเอกชน หลักเกณฑ์การปกครองโดยปรปักษ์มีไว้เพื่อระงับข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันเท่านั้น ข้อที่กรรมการร่างกฎหมายฝ่ายข้างมากอ้างว่าเป็นเวลาถึง ๒๐ ปีแล้วก็ยังไม่เห็นผู้ใดมาทำความตกลงกับกระทรวงการคลังขอรับที่ดินคืนนั้น หลักเกณฑ์ไม่ใช่กฎหมายเป็นแต่แสดงเจตนาของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ว่าจะปกครองโดยปรปักษ์หรือไม่เท่านั้น จึงไม่ตกอยู่ใต้บังคับแห่งอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ส่วนข้อที่สำนักพระราชวังอ้างว่ามีพระบรมราชโองการพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวให้ที่ดินตกเป็นของสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ พระองค์เดียวนั้น ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า เป็นแต่เพียงพระราชปรารภ หาใช่พระบรมราชโองการเด็ดขาดไม่ โดยจะมีพระบรมราชโองการภายหลังอีกครั้งหนึ่ง แต่ต่อมาก็ไม่มีพระบรมราชโองการ ฉะนั้นที่ดินที่ตกเป็นของสมเด็จพระเจ้าฟ้าเพชรรัตนฯ พระวรราชชายาและพระชายา จึงคงเป็นของบุคคลดังกล่าวอยู่ สมควรที่ทางรัฐบาลจะได้แก้ไขให้ถูกต้องโดยโอนโอนให้แก่ทนายาททุกคนต่อไป ส่วนพระชายาพระองค์หนึ่ง คือพระนางเธอลักษมีลาวัณสิ้นพระชนม์ไปแล้วนั้น ก็ต้องโอนให้แก่ทนายาทของพระนางเธอลักษมีลาวัณต่อไป

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๐๘

(สำเนา)

แผนกศาลใช้
คดีหมายเลขดำที่ ๕๓๒/๒๕๙๕
าลา

คำสั่งในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลแพ่ง

วันที่ ๒๖ เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๙๕

ความแพ่ง

สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ผู้ร้อง

ระหว่าง

โดยหม่อมทวิวงศ์ถวัลย์ศักดิ์ ผู้อำนวยการ

เรื่อง ขอแก้ไขข้อในโฉนด

ผู้พิพากษาได้พิจารณาคดีเรื่องนี้และประชุมปรึกษาพร้อมกันแล้ว จึงมีคำสั่ง
ดังต่อไปนี้

คดีนี้ ผู้ร้องยื่นคำร้องและแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องว่า ก่อน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประเทศไทยปกครองอย่างพระมหากษัตริย์ทรงสมบูรณาญาสิทธิราช บรรดาอสังหาริมทรัพย์ส่วนพระองค์และส่วนพระมหากษัตริย์ได้ลงพระปรมาภิไธยในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ต่อมาหลัง พ.ศ. ๒๕๓๕ ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองอย่างพระมหากษัตริย์อยู่ใต้กฎหมาย สภาผู้แทนราษฎรได้ตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๕๓๙ แบ่งแยกทรัพย์สินออกเป็น ๒ ประเภทคือ (๑) ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ บรรดาที่เป็นเครื่องอุปโภคบริโภคให้อยู่ในความควบคุมดูแลรักษาของสำนักพระราชวัง (๒) ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ นอกจากที่กล่าวในข้อ (๑) ให้อยู่ในความดูแลรักษาของกระทรวงการคลัง ครั้น พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้มีพระราชกฤษฎีกาวางระเบียบราชการสำนักงานและกรม ในกระทรวงการคลัง (ฉบับที่ ๕) ได้จัดเอาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เข้าไปสังกัดอยู่ในกระทรวงการคลัง และให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์รับมอบบรรดาทรัพย์สินทั้งที่เป็นสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ (เว้นแต่เครื่องอุปโภคบริโภค) อันเป็นทรัพย์สินส่วน

พระมหากษัตริย์ จากกรมพระคลังข้างที่มาดูแลรักษาและจัดผลประโยชน์ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้มีพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นนิติบุคคล ให้มีหน้าที่ดูแลรักษาและจัดหาผลประโยชน์เองโดยตรงแทนกระทรวงการคลัง

ที่ดินรวม ๕๐ โฉนด ปรากฏท้ายคำร้อง มีพระปรมาภิไธยในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนด แต่ที่ดินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๔๗๙ และเป็นที่ดินซึ่งสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ได้รับมอบจากกรมพระคลังข้างที่มาไว้ในความดูแลจัดการ

เพื่อให้ตรงต่อประเภทของทรัพย์สินตามความเป็นจริงและสะดวกในการทำนิติกรรมต่อไป ผู้ร้องจึงขอให้ศาลสั่งแสดงว่าที่ดินรวม ๕๐ โฉนดท้ายคำร้องเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และให้สั่งหอทะเบียนที่ดินจังหวัดพระนครและธนบุรีแก้อ้างผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดเป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์

ศาลได้ประกาศนัดไต่สวนตามระเบียบแล้ว ไม่มีบุคคลใดคัดค้าน

ได้ความตามทางไต่สวนว่า ก่อนวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ บรรดาที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์หรือในส่วนพระองค์ก็ดี ได้ลงชื่อพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนด เพราะในสมัยนั้นเป็นสมัยสมบูรณ์ญาสิทธิราช ครั้นเมื่อได้เปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินแล้ว ได้มีพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๔๗๙ แยกทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ออกจากทรัพย์สินในส่วนพระองค์ สำหรับทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้อยู่ในความจัดการดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทรัพย์สินส่วนพระองค์ให้สำนักงานพระคลังข้างที่เป็นผู้ดูแลจัดการ

ครั้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้มีพระราชกฤษฎีกาวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงการคลัง (ฉบับที่ ๕) ให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์นี้เข้าอยู่ในสังกัดกระทรวงการคลัง และใน พ.ศ. ๒๔๙๑ ได้มีพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ (ฉบับที่ ๓) ยกฐานะสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นนิติบุคคลสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์จึงได้รับมอบหมายที่ดินรวม ๕๐ โฉนด ตามที่ผู้ร้องอ้างหมาย ร. ๑ ถึง ร. ๕๐ มาจากกระทรวงการคลัง เพื่อดูแลจัดการหาผลประโยชน์ และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ไม่สามารถจัดการที่ดินดังกล่าวนี้ทางทะเบียนได้ เพราะในโฉนดที่ดินเหล่านี้มีพระปรมาภิไธยในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ศาลนี้ได้ตรวจพิเคราะห์พยานหลักฐานของผู้ร้องตลอดแล้ว คดีฟังได้ว่าที่ดินตามโฉนด ๕๐ ฉบับที่ผู้ร้องอ้างเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบทรัพย์สินฝ่ายพระมหากษัตริย์ พ.ศ. ๒๔๗๙ และในเวลานี้ที่ดินดังกล่าวแล้วตกมาอยู่ในหน้าที่รักษาและจัดการดูแลของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ซึ่งได้มีกฎหมายยกฐานะสำนักงานนี้ขึ้นเป็นนิติบุคคลแล้ว คดีจึงมีเหตุผลอันสมควรที่จะแก้อ้างผู้ถือกรรมสิทธิ์ในโฉนดทั้ง

๕๐ ฉบับนี้มาเป็นชื่อสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ตามที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ร้องขอได้

อาศัยเหตุนี้ จึงพร้อมกันมีคำสั่งแสดงว่า ที่ดินดังต่อไปนี้เป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ คือ

๑. ที่ดินโฉนดที่ ๑๗๙ เนื้อที่ ๔๓๙ ไร่ ๘๓ วา ตำบลคลองรังสิตฝั่งเหนืออำเภอกลางเมือง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๒. ที่ดินโฉนดที่ ๑๑๑ เนื้อที่ ๕๔๐ ไร่ ๑ งาน ๒๕ วา ตำบลคลองข่อยที่ ๕ ฝั่งตะวันตก อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๓. ที่ดินโฉนดที่ ๑๑๖ เนื้อที่ ๓๙๐ ไร่ ๕ วา ตำบลคลองข่อยที่ ๕ ฝั่งตะวันตก อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๔. ที่ดินโฉนดที่ ๒๐ เนื้อที่ ๕๐๙ ไร่ ๙๑ วา ตำบลคลองหกวาสายบน ฝั่งใต้ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๕. ที่ดินโฉนดที่ ๑๘๕ เนื้อที่ ๑๖๐๐ ไร่ ตำบลคลองรังสิตฝั่งใต้ อำเภอกลางเมือง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๖. ที่ดินโฉนดที่ ๑๘๖ เนื้อที่ ๑๖๐๐ ไร่ ตำบลคลองรังสิตฝั่งใต้ อำเภอกลางเมือง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๗. ที่ดินโฉนดที่ ๑๐๗ เนื้อที่ ๒๓๕๒ ไร่ ๑ งาน ๒๓ วา ตำบลคลองรังสิตฝั่งใต้ อำเภอกลางเมือง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๘. ที่ดินโฉนดที่ ๑๐๔ เนื้อที่ ๑๐๐๗ ไร่ ๑ งาน ๔๕ วา ตำบลคลองรังสิตฝั่งใต้ อำเภอกลางเมือง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๙. ที่ดินโฉนดที่ ๔๒๕ เนื้อที่ ๒ งาน ๓๖ วา ตำบลนางเลิ้ง อำเภอนางเลิ้ง จังหวัดพระนคร (กรุงเทพฯ)

๑๐. ที่ดินโฉนดที่ ๕๑๐ เนื้อที่ ๒ งาน ๘๖ วา ตำบลสามเสน อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร (กรุงเทพฯ)

๑๑. ที่ดินโฉนดที่ ๕๑๒ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน ๔ วา ตำบลสามเสน อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร (กรุงเทพฯ)

๑๒. ที่ดินโฉนดที่ ๔๘๒ เนื้อที่ ๓๐๖ ไร่ ๓ งาน ๙๗ วา ตำบลคลอง ข่อยที่ ๓ ฝั่งตะวันออก อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๑๓. ที่ดินโฉนดที่ ๘๕๑ เนื้อที่ ๕๙๔ ไร่ ๖๒ วา ตำบลคลอง ข่อยที่ ๖ ฝั่งตะวันออก อำเภอกลองหลวง (ธัญบุรี)

๑๔. ที่ดินโฉนดที่ ๘๗๘ เนื้อที่ ๑๕๐ ไร่ ๑ งาน ๑๘ วา ตำบลคลอง ข่อยที่ ๖ ฝั่งตะวันออก อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๑๕. ที่ดินโฉนดที่ ๘๘๗ เนื้อที่ ๕๒๔ ไร่ ๓ งาน ๔๔ วา ตำบลคลอง ข่อยที่ ๗ ฝั่งตะวันตก อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๑๖. ที่ดินโฉนดที่ ๑๐๒๔ เนื้อที่ ๔๒๙ ไร่ ๓ งาน ๘ วา ตำบลคลอง ข่อยที่ ๑ ฝั่ง

ตะวันตก อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๑๗. ที่ดินโฉนดที่ ๔๓๕๓ เนื้อที่ ๔๓ ไร่ ๒ งาน ๓๒ วา ตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางกะดี (เมือง) จังหวัดปทุมธานี

๑๘. ที่ดินโฉนดที่ ๔๓๕๔ เนื้อที่ ๑๐ ไร่ ๒ งาน ๘๐ วา ตำบลบ้านใหม่ อำเภอบางกะดี (เมือง) จังหวัดปทุมธานี

๑๙. ที่ดินโฉนดที่ ๕๕๙ เนื้อที่ ๑๒๐๐ ไร่ ๒ งาน ๗๙ วา ตำบลศาลาครุ คลองข่อยที่ ๓๓ ฟังเหนือ อำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี (ธัญบุรี)

๒๐. ที่ดินโฉนดที่ ๒๔๕๐ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ๑ งาน ๓๐ วา ตำบลทองหลาง เขตคลองข่อยที่ ๓๐ ฟังเหนือ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

๒๑. ที่ดินโฉนดที่ ๒๔๕๒ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ๑ งาน ๔ วา ตำบลทองหลาง เขตคลองข่อยที่ ๓๐ ฟังเหนือ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

๒๒. ที่ดินโฉนดที่ ๒๔๕๓ เนื้อที่ ๓๐๐ ไร่ ๗๓ วา ตำบลทองหลาง เขตคลองข่อยที่ ๓๐ ฟังเหนือ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

๒๓. ที่ดินโฉนดที่ ๒๔๕๕ เนื้อที่ ๑๖๘๑ ไร่ ๖๐ วา ตำบลทองหลาง เขตคลองข่อยที่ ๓๐ ฟังเหนือ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

๒๔. ที่ดินโฉนดที่ ๒๔๖๑ เนื้อที่ ๒๖๐ ไร่ ๖๘ วา ตำบลทองหลาง เขตคลองข่อยที่ ๓๐ ฟังใต้ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

๒๕. ที่ดินโฉนดที่ ๒๔๖๓ เนื้อที่ ๓๐๐ ไร่ ๑ งาน ๘๖ วา ตำบลทองหลาง เขตคลองข่อยที่ ๓๐ ฟังใต้ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

๒๖. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๐ เนื้อที่ ๒๕๑ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๒๗. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๑ เนื้อที่ ๑๕๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๒๘. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๒ เนื้อที่ ๒๖๕ ไร่ ๓ งาน ๒๐ วา ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๒๙. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๓ เนื้อที่ ๒๔๙ ไร่ ๑ งาน ๓๒ วา ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๐. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๔ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๑. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๕ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๒. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๖ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๓. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๗ เนื้อที่ ๒๒๐ ไร่ ๑ งาน ๒๐ วา ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๔. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๘ เนื้อที่ ๒๐๕ ไร่ ๘๐ วา ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๕. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๔๙ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๖. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๐ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๗. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๑ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๘. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๒ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๓๙. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๓ เนื้อที่ ๑๘๙ ไร่ ๒ งาน ๔๐ วา ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๐. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๔ เนื้อที่ ๑๗๔ ไร่ ๑ งาน ๘๐ วา ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๑. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๕ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๒. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๖ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๓. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๗ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๔. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๘ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๕. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๕๙ เนื้อที่ ๑๕๐ ไร่ ๔๐ วา ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๖. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๖๐ เนื้อที่ ๑๙๓ ไร่ ๒ งาน ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๗. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๖๑ เนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๘. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๖๒ เนื้อที่ ๒๔๒ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๔๙. ที่ดินโฉนดที่ ๑๙๖๓ เนื้อที่ ๑๔๕ ไร่ ตำบลบางพลวง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

๕๐. ที่ดินโฉนดที่ ๖๔๕ เนื้อที่ ๒๒ ไร่ ๓ งาน ๓๒ วา ตำบลปากง่าม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ให้โอนใส่ชื่อผู้ถือกรรมสิทธิ์โฉนดดังกล่าวนี้เป็นสำนักงานทรัพย์สินส่วน

พระมหากษัตริย์ได้ตามขอ

(ลงชื่อ) กำธร พันธูลาก

(ลงชื่อ) ประเสริฐ วราภรณ์

(ลงชื่อ) วรุณ นุมนานิต

นายกำธร พันธูลาก เรียง

นายประเสริฐ วราภรณ์

นายวรุณ นุมนานิต